

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/623/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.134/2024/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A Prevail Co. Ipari- Kereskedelmi- Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Szatmári Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Gyulai Törvényszék 15.Gf.25.814/2023/6. számú ítéletére kiterjedően kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.134/2024/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó gazdasági társaság (az előzményi per alperese) 2017 áprilisában megbízta az előzményi per felperesét egy csokoládéüzem építési engedélyezési tervdokumentációjának (a továbbiakban: tervdokumentáció) elkészítésével és ehhez kapcsolódóan a megszerezhető állami támogatás intézésével. A felek a szerződést nem foglalták írásba, szóban akként állapodtak meg, hogy a tervezés költségét a kivitelezés során határozzák meg. A felperes a többszöri egyeztetést követően elkészített tervdokumentációt és az ahhoz kapcsolódó szakági terveket – az elektromos műszaki leírást, az épületgépészeti műszaki leírást – átadta az indítványozónak, valamint feltöltötte az építésügyi és örökségvédelmi hatósági eljárások elektronikus lefolytatását támogató dokumentációs rendszerbe.
- [4] A felperes 2017. október 8. napján 13 955 000 forint összegű tervezési árajánlatot adott, azt azonban az indítványozó nem fogadta el, majd 2017. november 4. napján kelt elektronikus levelében jelezte, hogy további együttműködésre nem tart igényt. A 2017. november 7. napján kelt elektronikus levelében közölte, hogy az elkészült

terveket a pályázat bizonytalansága miatt nem kívánja felhasználni, és addigi munkadíjként nettó 1 200 000 forintot kíván fizetni.

- [5] A felperes 2019. március 5. napján ügyvédi felszólítást és építési engedélyterv megjelöléssel bruttó 7 579 067 forint összegű számlát küldött az indítványozónak, aki annak kifizetését megtagadta. A felperes a 2019. május 8. napján kelt újabb felszólításban 14 370 000 forint nyolc napon belüli megfizetésére hívta fel az indítványozót, aki a fizetéstől elzárkózott.
- [6] 2.2. A felperes keresetében 14 370 000 forint és késedelemi kamat megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót jogalap nélküli gazdagodás vagylagosan utaló magatartással okozott kár jogcímén. Az indítványozó mindkét kereseti kérelem elutasítását kérte. Elsődlegesen a felperes keresetösségi jogát vitatta, mert állítása szerint a per tárgyát képező terveket nem a felperes, hanem a felperes által közreműködőként bevont személy készítette. Nem vitatta, hogy a felek között tárgyalások folytak, de szerződés nem jött létre, mert annak lényeges eleme – tervezői díj – tekintetében nem volt konszenzus. Vagyoni előnyhöz nem jutott, mert az állítása szerint hiányos és hibás terveket nem használta fel. Az utaló magatartással kapcsolatos kereseti kérelemre reagálva előadta, hogy a felperest semmilyen magatartásra nem indította, a díjazás kérdését folyamatosan napirenden tartó magatartását szándékosnak minősíteni nem lehet, maximum mindkét fél gondatlan eljárása vezetett a kialakult helyzethez.
- [7] A Békési Járásbíróság 2023. október 4. napján kelt, 2.G.20.290/2020/150. számú ítéletével jogalap nélküli gazdagodás címén 3 372 000 forint és ennek 2017. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [8] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tervezői díjban való megállapodás hiányában a peres felek között a szerződés nem jött létre, ezért a felperes az igényét – szubszidiárius jogcímén – jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesítheti az alperessel szemben. Az indítványozó érveire reagálva kifejtette, hogy a felperesi teljesítés eredményeként vagyoneltolódás következett be, mert a felperes a tervdokumentáció elkészítésével munkát végzett, aminek értéke van. Az indítványozó az elkészített tervet és a költségvetést átvette és felhasználta. Mindezek alapján az indítványozónál gazdagodás állt elő a felperes rovására, aminek értékét a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint meg kell térítenie.
- [9] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a felperes az utaló magatartással okozott kár iránti keresetét vagylagos keresetként terjesztette elő. Vagylagos kereseti kérelem esetén a bíróság szabadon dönthet az elbírálás sorrendjéről, így ha bármelyik kereset alapos, ítéletében elegendő annak megfelelően döntenie, nem kell az el nem bírált keresetről határoznia.
- [10] Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az indítványozó csatlakozó fellebbezést terjesztett elő. Az indítványozó csatlakozó fellebbezésében kérte, hogy a törvényszék

a felperes keresetét teljes egészében utasítsa el, mert a felek között semmilyen jogviszony nem jött létre, ezért a felperesnek keresetösségi joga sincs. Az indítványozó csatlakozó fellebbezésében kitért arra is, hogy az utaló magatartás címén előterjesztett kereset alaptalansága szempontjából az elsőfokú bíróság eljárásjogilag helyesen járt el, amikor a vagylagos előterjesztésre tekintettel azt nem vizsgálta, a felperes vagylagos kereseteit ugyanis azonos tényállásra alapította. Kitért arra is, hogy az „egyik vagylagos kereset teljesítése kizárja az ugyanazon tényállásra alapított másik vagylagos kereset teljesítését”.

- [11] A Gyulai Törvényszék 2024. március 5. napján kelt, 15.Gf.25.814/2023/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes által a felperesnek fizetendő összeget 3 372 000 forintról 5 700 000 forintra felemelte. A felperes utaló magatartással okozott kár megtérítése iránti igényét a szakvéleményben kimunkált összeg erejéig a másodfokú bíróság alaposnak találta. A jogerős döntés kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a nagy terjedelmű és igen részletes ítéletében a bizonyítási eljárás adatait teljeskörűen felhasználva, a bizonyítékokból, valamint a perbeli nyilatkozatokból levezethető tényállást állapított meg. A bírósági gyakorlat alapján amennyiben az elkészített tervek teljeskörűen nem kerültek átadásra, úgy a jogalap nélküli gazdagodás mellett vizsgálni kell, hogy nincs-e olyan jogalap, amely alapján az alperes köteles megtéríteni a felperes által a tervezés során felmerült munka ellenértékét. Rámutatott, hogy az adott esetben az indítványozó megrendelte a felperestől a tervek elkészítését, és 2017. november 4. napja előtt nem kérte a tervek elkészítésének a felfüggesztését, s ez utaló magatartásnak minősül, ami a felperest alappal indította arra, hogy a tervezést megkezdje és egészen addig folytassa, amíg az indítványozó kifejezte, hogy az együttműködésre nem tart igényt.
- [12] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Nézete szerint azzal, hogy nem jogalap nélküli gazdagodás, hanem utaló magatartás címén marasztalta őt a másodfokú bíróság, elvonta az Alaptörvényben és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben (a továbbiakban: Pp.) biztosított fellebbezési jogát. Az elsőfokú bíróság ugyanis az utaló magatartásra hivatkozással előterjesztett kereseti kérelmet nem vizsgálta, csak a jogalap nélküli gazdagodás körében folytatott le bizonyítást, s ítéletében kifejezetten rögzítette, hogy az utaló magatartás címén előterjesztett kereseti kérelemről nem határozott. Értelmezésében a másodfokú bíróság a döntésével az eljárást egyfokúvá tette, elzárva őt a rendes perorvoslati lehetőségtől.
- [13] A Kúria 2024. november 27. napján kelt, Gfv.VI.30.134/2024/6. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Rögzítette, hogy a másodfokú

bíróság a releváns tényállást nem érintette, hanem a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálti jogkörét alkalmazta, amikor megváltoztatta az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését, amelyre a Pp. 383. § (3) bekezdése jogosítja fel.

- [14] 2.3. A fenti előzmények után előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogállamiság elvének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványa – a fegyveregyenlőség követelményének –, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett jogbiztonság követelményének sérelmét abban látja, hogy a másodfokú bíróság és a – másodfokú döntést hatályában fenntartó – Kúria eljárása kiszámíthatatlan volt. Az indítványozót ugyanis olyan jogalapon marasztalta a jogerős döntés, amellyel szemben „az elsőfokú bíróság döntése nyomán nem kellett védekeznie (arról ugyanis az elsőfokú bíróság nem is határozott), és amellyel kapcsolatban adekvát bizonyítás lefolytatása hiányában nem volt lehetősége érdemben védekezni”.
- [16] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezet, hogy az utaló magatartás körében a Kúria sem folytatott le bizonyítást. Értelmezésében az új jogcím lényegesen eltér a jogalap nélküli gazdagodástól és eltérő tényállási elemek bizonyítását igényli. A másodfokú bíróság azzal, hogy nem adott lehetőséget az indítványozónak az új jogalappal kapcsolatos bizonyításra és védekezésre, megsértette a fegyveregyenlőség követelményét.
- [17] Az indítványozó szerint a másodfokú ítélet eltérő jogi minősítése – a jogorvoslathoz való jog tartalmának kiüresítése miatt – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére is vezet. Érvelése szerint a Kúria által hatályában fenntartott jogerős ítélet „megfosztotta [...] a tényleges jogorvoslat lehetőségétől az utaló magatartás kérdésében, hiszen az indítványozó az elsőfokú bíróság döntésének, álláspontjának ismeretében, ahhoz képest és viszonyítva élhetett volna rendes jogorvoslattal. [...] az elsőfokú bíróság az utaló magatartás tekintetében semmilyen értékelést nem végzett, semmilyen értékelést (ítéletet) nem adott (a másodfokú bíróság részéről tehát nem felülbírálat, hanem első bírálat történt).”
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [19] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati ítéletét 2024.

december 19. napján vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2025. február 17. napján, határidőben terjesztette elő.

- [20] Az indítványozó jogosult és érintett is, mert a bírósági eljárásban fél volt, saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A panasz a befogadás jogorvoslatok kimerítésével kapcsolatos feltételének is megfelel, mivel a Kúria ítéletével szemben a jogorvoslat kizárt.
- [21] 3.2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az indítványozó a fentiekre a bírósági határozatok kapcsán nem hivatkozott, az alkotmányjogi panasz ezért ezen elemében nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi követelménynek, így azt az Alkotmánybíróság jelen eljárásának keretei között nem vizsgálhatta.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának minősülő tartalmat hordoz, így azokra alkotmányjogi panasz alapítható {16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]; 3093/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései szerinti alapjogok megilletik a nem természetes személyeket is {3064/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [1], [22]}.
- [23] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltétel teljesülését is.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek is megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [25] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [26] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványa – a fegyveregyenlőség követelménye –, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelme egyaránt abból ered, hogy az elsőfokú bíróság a vagylagos kereseti kérelem tekintetében nem döntött, arra vonatkozóan tényállást nem állapított meg, bizonyítást nem folytatott le, amely egyúttal azt is eredményezte, hogy az indítványozónak nem volt módja a felperes utaló magatartással kapcsolatos kereseti kérelmére reagálni.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban a felperes jogalap nélküli gazdagodás, vagylagosan utaló magatartással okozott kár jogcímén előterjesztett igényét azonos tényállásra alapította. Az indítványban előadottakkal ellentétben az indítványozó a felperes mindkét vagylagos kereseti kérelmére reagált, s azok elutasítását kérte. Az utaló magatartás címén előterjesztett kereset jogalapját és összepszerűségét is vitatta. Előadta, hogy a felperest semmilyen magatartásra nem indította, a tervezési folyamat során nem a felperessel, hanem az általa bevont személlyel tartott kapcsolatot, ám vele szemben sem járt el úgy, hogy önhibáján kívül károsodás érje. Utalt arra is, hogy a per tárgyát képező terveket nem a felperes készítette, a más által készített tervekkel összefüggésben pedig a felperes igényét utaló magatartás jogcímén nem érvényesítheti. Érvelése szerint a kialakult helyzethez a felek gondatlan magatartása vezetett, magatartását szándékosnak minősíteni nem lehet. Az utaló magatartással okozott kár összepszerűsége tekintetében kifejtette, hogy a felperes kára nem azonos a tervek értékével, mindössze a terveket jegyző tervezők kifizetése után maradt összegre tarthatna igényt.
- [28] Az indítványozó érvelésével ellentétben tehát a felperes az utaló magatartással kapcsolatos kereseti kérelemre reagált, hivatkozásait az ügyben eljáró bíróságok megvizsgálták.
- [29] Az indítványozó szerint az ügyben eljáró bíróságok döntése a jogorvoslathoz való jog kiüresítéséhez is vezetett, mert a Kúria által hatályában fenntartott, s az elsőfokú döntéstől eltérő jogi minősítésre alapított jogerős ítélet – az utaló magatartás kérdésében – megfosztotta a tényleges jogorvoslat lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvei alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati joggal kapcsolatban sem látta igazoltnak, hogy az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetette volna fel. A vizsgált ügyben ugyanis az indítványozó nem volt elzárva a jogorvoslat lehetőségétől, amit egyértelműen alátámaszt az, hogy az elsőfokú ítélet ellen csatlakozó fellebbezéssel, míg a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyet a Kúria érdemben bírált el.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog – állított – sérelmén keresztül az ügyben eljáró

bíróságok tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési tevékenységét és jogértelmezését kifogásolja. Az alkotmányjogi panasz indokolása a rá nézve kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti, azt célozza, hogy az Alkotmánybíróság a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket vizsgálja felül, és a támadott döntésektől eltérően értékeli.

- [31] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekintett következetes gyakorlata szerint „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3480/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [18]}. „A tényállás megállapítása, illetve ennek során a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése [...] kizárólag a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [32] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában törvényességi kérdéseket vetett fel, az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának kritikáját fogalmazta meg. Tévesnek tartja az ügyében hozott kúriai döntést és az ennek folytán jogerőssé vált elsőfokú ítéletet, s valójában egy számára kedvező tartalmú új döntés meghozatalát kívánja elérni. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [33] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. § szerinti befogadhatósági feltételeknek, mert nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét alátámasztaná, ezért azt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is visszautasította.

Budapest, 2025. szeptember 30.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró